Nr 288. ROK 1837. PONIEDZIAŁEK 18 GRUDNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedzieli i świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złp. 10 miesięczne złp. 4.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Nemezyusza Męcz.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Mścigniew.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina		Barometr do 0° R red. w miarze Paryzkiey	stopnie ciepła podług Reaumura	Psychrometr	Wiatr	Stan Atmosfery.	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
16	6	27" 9." 363	— 7°, 8	9," 90	Żaden	Pogoda z Chmurami	
	2	8. 520	— 3, 2	1, 33	Północny słaby	„	
	10	7. 889	— 8, 5	1, 88	Zachodni średni	„	
17	6	7. 813	— 5 7	1, 08	Zachodni słaby	Pogoda z Chmurami	
	2	7, 166	— 0, 8	1, 70	Zachodni słaby		
	10	6. 842	— 4, 5	1. 22			

Część Urzędowa.

— Kraków. 18 Grudnia. —

Oto jest zapowiedziany przedwczoraj Uniwersał

SENAT RZĄDZĄCY

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Trzy Najjaśniejsze Opiekuńcze DWORY raczyły oznajmić Senatowi Rządzącemu za pośrednictwem Swych Rezydentów w Konferencyą połączonych, że gdy okoliczności które spowodowały odroczenie Sejmu już więcej nie istnieją, a zebranie się Zgromadzenia Reprezentantów jest potrzebnem dla zapewnienia biegu Administracyi Kraju, zwołanie Tegoż w ciągu miesiąca grudnia r. b. może mieć miejsce. Korzystając Senat z powyższego Wysokich DWORÓW oświadczenia, i w zadosyć uczynieniu przepisom w Artykule XIV. Ustawy Konstytucyjnej, tudzież w Artykule 56 Statutu Zgromadzenia polityczne urządzającego zawartym; wzywa Was dostojni Reprezentanci! do zebrania się na dzień 28 grudnia r. b. w sali Nowodworskiej jako miejscu na Obrady Wasze zwykle przeznaczonem, i zajęcia się załatwieniem przedmiotów, które Ustawa Konstytucyjna w Artykule XIV. władzy Waszej poruczyła.

W szczególności jednak co do wyborów, zostaje Senat w obowiązku oznajmienia Wam, że takowe wedle objawionej Mu w tej mierze woli Opiekończych MOCARSTW ograniczyć się na teraz mają na wyborze Sędziów Pokoju, po trzech do każdego z pięciu Okręgów, albowiem Wysokie Opiekuńcze DWORY uznały za potrzebne, skład dzisiejszy Rządu pozostawić w tym stanie w jakim się obecnie znajduje, tudzież wstrzymać obsadzenie posad któreby w Magistraturach Sądowych wakowały, a to z powodu zamierzonego przez Nich wprowadzenia w Organizacyą tych Władz takich odmian jakie troskliwość Ich o utrzymanie biegu sprawiedliwości w należnym porządku za potrzebne osądzi.

Dostojni Reprezentanci! Przeniknieni miłością dobra publicznego, przystąpić macie do załatwienia ważnych spraw, które Ustawa Zasadnicza pieczy Waszej oddała, a gdzie Senat Rządzący też same ożywiają uczucia, chciejcie połączyć usiłowania Wasze z usiłowaniem Rządu, który całego starania dokładać będzie, aby wspólne zaufanie pod tém godłem zawiązane, w niezachwianym utrzymywało się stanie.

A że zachowanie swobód które Nam wspaniałomyślność Opiekuńczych MOCARSTW udzieliła, zawisło od pozyskania ICH przychylności, starajmy się, abyśmy w otwierającym się za-

wodzie, dowiedli światłem i umiarkowaném postępowaniem, że umiemy oceniać dobro które Nam się w udziale dostało, i że pragniemy na téj drodze zjednywać sobie ICH ufność jako jedyną rękojmię bytu i powodzenia naszego.

Kraków dnia 6 Grudnia 1837.

(L. .S) Prezes Senatu
HALLER.
Sekretarz Jlny Senatu
. Darowski.

Nowakowski Sekr. Exp. Senatu.

Nie sprzedane dotąd, a do massy ś. p. Karola hr. Wodzickiego należące, dwie sztuk koni, starożytny (antyk) wysadzany, od zniżonej ceny, wskutek powtórnego reskryptu Trybunału M. Krakowa d. 30 listopada r. b. N. 5177, tudzież garniec miedziany wężem przez publiczną licytacyą w domu przy ulicy ś. Anny pod N. 305*fó*, w dniu 21 grudnia r. b. o godzinie 9 zrana za gotową srebrną monetę przedawane będą.

Kraków 12 Grudnia 1837 r.

Olearski Not. Pub.

Prawnie zajęta klacz ze źrebięciem; owies ziemniaki i różne gospodarskie sprzęty, sprzedane zostaną drogą exekucyi sądowéj przez publiczną licytacyą we wsi Liszkach w okręgu W. M. K. dnia 19 m. i r. b. o godzinie 11 zrana tego samego d. o godz. 3 z południa sprzedane będą, we wsi Kaszowie bydło, trzoda, i gospodarskie sprzęty. Zaś na dniu 22 m. i r. b. o godz. 10 zrana sprzedaną będzie na targowisku końskim w Krakowie na kleparzu bryka furmańska z rekwizytami za gotową zapłatę.

Kraków dnia 16 Grudnia 1837 r.

Jacek *Kustowksi* Kom. Sąd.

Cześć Polityczna.

— *Z Wiednia* 2 *Grudnia.* —

Dzisiejsza gazeta dworska, ogłasza uchwałę sejmu związkowego z dnia 18 sierpnia 1836 roku, dotyczącą ukarania przestępców przeciwko związkowi niemieckiemu i wymiany wzajemnéj zbrodniarzy stanu! przyczém domieszczono następujący dodatek: »Zarazem rozkazujemy niniejszém, że zasada przyjęta co do ukarania napaści na związek niemiecki, ma być także w wykonanie wprowadzona i w naszych do związku niemieckiego nienależących krajach, tam gdzie prawo karne z 1803 roku jest już obowiązujące.«

— *Paryż* 3 *Grudnia.* —

Poseł turecki Nury-Efendy opuścił stolicę tutejszą wczoraj wieczorem, udając się do Stambułu. Jednocześnie wyjechał także Surym Bej, poseł przy dworze londyńskim.

— *Londyn* 1 *Grudnia.* —

Lord Durham dał wczoraj obiad dla rossyjskiego posła hr. Pozzo di Borgo, na który zostali zaproszeni lordowie Morpeth sekretarz i Mulgrave namiestnik Irlandyi.

Według ostatnich doniesień dziennika *True Sun*, wojna domowa w Kanadzie zdaje się być niezawodną. Złe posunęło się już tak daleko, iż niewiadomo jakim sposobem zapobieży się wojnie domowéj. Mieszkańcy Niższéj Kanady ogłosili się już prawie niezależnemi i ustanowili rząd miejscowy. Wątpić należy, aby potém wszystkiém co zaszło, chcieli tak łatwo wrócić do dawniejszych stosunków, a jeżeli utracą posiadaną dziś władzę, to nieinaczéj jak chyba skutkiem przemocy. Jedynie tylko stanowcze ze strony Anglii środki, zdołają zapobiedz nowéj amerykańskiéj wojnie.

— *Z Hagi* 1 *Grudnia.* —

Sekcye izby drugiéj stanów jeneralnych, zwróciły rządowi z stósownemi uwagami z strony swojéj, projekta do praw, podane względem nowego poboru milicyi na rok 1839. i względem wznowienia prawa o zaburzeniach. Co do pierwszego, opierali się niektórzy członkowie przy dawném zdaniu, to jest że potrzeba zmniejszyć liczbę milicyi; co do drugiego, wynurzono życzenie. aby ustały na-

reszcie powody, ponowienie prawa potrzebném czyniące.

— Z Karlsruhe 1 Grudnia. —

Redakcya nowozjawionéj gazety tutéjszéj p. t. *Allgem. Karlsrucher Staatszeitung*, (Powszechna gazeta rządowa wychodząca w Karlsruhe), przyjęła zasadę zupełnie taką samą jak *Berliner Wochenblatt*, Tygodnik Berliński), to jest w duchu czysto konserwacyjnym. Gdy z tego powodu i niektórych innych, umieszczono w powszechnéj augsburgskiéj gazecie, artykuł, różne obejmujący uwagi. *Allg. Karlsruher Staatsz.* odpowiadając na tenże, oświadcza iż lubo nie jest prawdą jakoby nie miała żadnego jeszcze grona czytelników, nieprzeczy wszelako, że liczba jéj prenumeratorow jest nader mała, co przypisać należy wyłączenie zabiegom stronników ruchu, którzy widząc w niéj dążność konserwacyjną, nie zaniedbują niczego aby prenumeratorów odstręczać. W Niemczech jest teraz 5 gazet które mają tytuł *Powszechnych* (Allgemeine), to jest: Pruska, Augsburska, Lipska, Kastelska, i Karlsruheńska.

Dnia 29 listopada, jako w rocznicę przeprawy przez Berezynę. Jego Wysokość margraf Badeński, dawal obiad, na którem byli zaproszeni ci z oficerów naszéj załogi i okolicznych, którzy uależeli do ówczasowéj wyprawy wojennéj.

ROZMAITOSCI.

— O ruinach Sarai. —

(Ciąg dalszy).

Tym sposobem powstało miasto *Sarai* nazwane, stolica Złotej hordy, a to od nazwiska pokolenia, które go wybudowało; miasto to w krótkim czasu przeciągu napełniło się ludnością, a cała pompa, cała wytworność, cały zbytek azyatycki, obrał tu swoje siedlisko. Tatarzy zapomnieli o swéj dzikości, i oddali się roskoszy, téj wrodzonéj wszystkich ludów wschodu słabości. Zatopieni w zbytkach Tatarzy, przestali być strasznemi, znikła ich doświadczona waleczność, a tron chanów stał się łupem silniejszych sąsiadów. Zwycięzcy nieraz napadali tę bogatą stolicę z po nad brzegów Wołgi; wypędzili mieszkańców, a ze świetnego zamożnego i kwitnącego niegdyś miasta, dziś pozostały tylko ruiny. Wieki upłynęły, okolice te opustoszały, i zwaliska murów, szczątki wspaniałych ogrodów, pomimo przechodu rozmaitych pokoleń, uszły zupełnego zniszczenia i dziś dopiéro zaczynają zwracać na siebie uwagę przechodnia, jako pamiątki ubiegłéj wielkości. Nowa ludność osiadła w téj okolicy; Rossyanie pozakładali tu nowe osady po lewéj stronie Aktuby, z których celniejsze są: Werekne Aktubińsk, Zapławnoi i Priszyp, w roku zaś 1816, 150 kolonistów rzuciło fundamenta miasta, w pośród ruin saméj Sarai, które w r. 1835 *Carew* nazwano i na stolicę okręgu wyniesiono.

Kierując kroki swoje ku temu nowemu miasteczku, stolicy okręgu, króry zastąpił miejsce wielkiego niegdyś mocarstwa, napotykamy jeszcze ruiny tu i owdzie rozproszone w obwodzie mniéj więcéj obszernym zawarte. Ruiny te rościągają się na wierzchołkach gór wzdłuż rzéki Aktuba ciągnących się, pomiędzy Werkne-Aktubińsk a Priszypem na przestrzeni 70 wiorst; są to szczątki mieszkań letnich bogatych Tatarów. Powyżéj Priszypu, na płaszczyznie pomiędzy Aktubą a górami zawartéj gdzie cztéry schodzą się strumienie, leżą najobszérniejsze ruiny; tam zdaje się było pyszne miasto Sarai, bo widać jeszcze ulice, które miasto to tworzyło. Miasto Carew założone zostało w pośrodku tych ruin, nowe jego budowle wznoszą się na starych fundamentach, kierunek ulic zastosowano do pozostałych śladów, a szczątki pałaców posłużyły za materyał do teraźniejszych skromnych domowisk. Gmachy, które składały niegdyś stolicę Tatarów, jak ruiny okazują, budowane były z doskonałéj cegły, zdo-

bne były kolumnami, gzymsami i rzeźbami z marmuru i alabastru.

Z pomiędzy gmachów, których dziś jeszcze dojść można obwodu, dwa na szczególniejszą zasługują uwagę; pierwszy od strony północnej, w bliskości Pryszypu, u bram starożytnego miasta, są to ruiny pałacu zbudowanego nad brzegami strumienia, dziś jeszcze strumieniem morwowym nazywanego; gmach ten tworzy czworokąt o 40 sążniach długości, kanał otacza pałac wraz z ogrodem, w którym są dobrze jeszcze zachowane kamieniem wysadzone sadzawki, wodospady i fontanny; co wszystko dowodzi, że Tatarzy na wzór ludów Wschodu, lubili mieć wszędzie wodę i równie ogrody swe jak i mieszkania fontannami i sztucznemi sadzawkami zdobili. — W ogólności gmach ten nosi na sobie piętno pałacu roskoszy. Na drugim końcu starożytnego Sarai, na południe Carewa, o 7 wiorst od tego miasteczka, na szczycie góry w bliskości Aktuby, znajdują się ruiny ogromnego pałacu chanów. W pośród czworokątnego dziedzińca o 80 sążniach długości i tyleż szerokości, wznosi się gmach o 4 pawilonach, każdy 50 sążni długości, wnijście zdobne kolumnami, murem umocnione. Widok ztąd rościąga się z jednej strony na niezmierzone okiem stepy, a z drugiej na ruiny Sarai, na Aktubę, i na szmaragdowe wesołe, roskoszne wysepki.

(Dokończenie nastąpi).

Doniesienie.

Podpisany wróciwszy do tutejszéj stolicy ma zaszczyt zawiadomić osoby interessowane, iż tak jak dawniej udzielać będzie lekcye tańców salonowych i charakterystyczno narodowych. Z pomiędzy tych ostatnich, najnowszy taniec hiszpański z grzechotkami tak zwany Cachucha i Styryiski oznaczający się szczególniejszą powabnością i kształceniem postawy. Muzyka do tańca Cachucha z grzechotkami jak niemniej nowy Kontredans z motiwów opery Postylion z Longjumeau, są do nabycia pod N. 87 na przedmieściu Piasek.

Adolf,
były artysta Wielkiéj Opery w Paryżu.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 15 do 18 Grudnia.

Waligórska Teofila, Kozłowski Jan, Dubiecki Eustachi, Rakowski Nepomucen, Moszczeński hr., Schouppe, Laussot, Wolicki Konstanty, Siecińska Tekla, z Polski; — Leduchowski Ignacy, Benne ob., Gąsiorowski Leon, Leitwar Krzystof, Fink Julian, Jastrzębski ob., z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Borkowski Tom., Walewska Konst., i Julia, Eliot Samuel, do Polski; — Gagatnicka Elżbieta, Winkler Magdalena, do Galicyi.

OSTRZEŻENIA.

JW. Justyna z hr. Wielopolskich hr. Węgierska uwiadomia wszystkich w ogólności jakimkolwiek bądź handlem się bawiących tudzież aptekarzy, piekarzy, rzeźników, wszelkiego kunsztu rzemieślników, iż [redacted] zawsze za kupna i robotę ukończoną gotowemi pieniędzmi płaci, żadne od nich regestra przyjętemi nie będą.

Jan Berdau zegarmistrz,

Uprasza interessowną publiczność, azeby na jego imie, lub pod jakimkolwiek pretextem, ani robiono, ani na kredyt nic niedawano, gdyż wszystko płaci gotowemi pieniądzmi, w przeciwnym bowiem razie, szkody ztąd wynikłe sami sobie przypisać będą winni.

Le sousigné de rétour dans cette capitale à l'honneur de prévenir qu'il donnera comme par le passé, leçonz de danse de salons at de caractères. Parmis lez nouvelles danzes de caractères viennent de paraitre. La Cachucha danse Espagnole avec Castagnettes, et la Styrienne. — La musique de la Cachucha et les Castagnettez convenant à cette danse ainsi qu'une nouvelle contredansa téré de l'opèra le Postillon de Longjumeau, sont de même à se procurer chez le sousigné, Faubourg Piasek N. 87.

Adolphe,
Ci-devant danseur et artiste du grand Opera de Paris.